

רות (ט) (מ)

[א](#) [ב](#) [ג](#) [ד](#)

פרק-א

רות

[א] ויהי בימי שפט השפטים ויהי רעב בארץ וילך איש מבית
לזום יהודה לגור בשדאי מואב הוא ואשתו ושני בָּנָיו:

רס"י ויהי צימי שפוט השופטים. לפני מלך מלך שאלו שהיו הדורות
מתפרנסים על ידי שופטים וצימי אצן היה שאמרו רבותינו אצן זה בועז
: וילך איש. עשיר גדול היה ופרנס הדור וילא מארץ ישראל לחולה לארץ
מפני כרות העין שהיתה עינו כרה בעניי' הבאים לדוחקו לכך נענש : (רס"י)

[ב] וישם האיש אלימלך וישם אשתו זַעְבִּי וישם שני-בָּנָיו |
מוזלון וכליון אפרתים מבית לזום יהודה ויבאו שדי-מואב
ויהיו-שם:

רס"י אפרתים. חשובים וכן (שמאל א א) בן תוחו בן נוף אפרתי
אבגי"נוס, ראה חשיבותו שהרי השיא עגלון מלך מואב את בתו למחלון
לאמר מר רות בתו של עגלון היתה, ד"א אפרתים בית לחם קרויה אפרת
: (רס"י)

ג וַיָּבֹט אֱלִימֶלֶךְ אִישׁ נְעָמִי וַתִּשְׁאַר הָיָא וַיִּשְׂנֵי בְּנֵיהָ:

רס"י איש נעמי. למה נאמר מכאן אמרו אין איש מת חלל לאשתו (ואמר איש נעמי כלומר לפי שהוא היה איש נעמי וסולט עליה והוא טפלה לו לכן פגעה בו מדת הדין ולא בה) : (רס"י)

ג וַיִּשְׂאוּ לָהֶם נָשִׁים מֵאֲבֹתַי שֵׁם הָאֲזוּזַת עֶרְפָּה וְשֵׁם הַשְּׂנֵית רוּת וַיֵּשְׁבוּ שָׁם כְּעֵשֶׂר שָׁנִים: **ג** וַיָּמוּתוּ גַם-שְׂנֵיהֶם בְּמוֹזְלוֹן וּבְכִלְיוֹן וַתִּשְׁאַר הָאִשָּׁה בַּשְּׂנֵי יְלָדֶיהָ וּבִמְאִישָׁהּ:

רס"י גם שניהם. מהו גם בתחלה לקו בזמונם ומתו גמליהם ומקניהם **אח"כ** מתו גם הם : (רס"י)

ג וַתִּקֶּם הָיָא וּכְלָתֶיהָ וַתֵּשֶׁב בַּיִשְׁרָאֵל בְּשִׂדָּה בְּמוֹאָב כִּי-פָקַד יְהוָה אֶת-עַמּוֹ לְתֵת לָהֶם לָוִים: **ג** וַתֵּצֵא מִן-הַבְּמָקוֹם אֲשֶׁר הָיְתָה-שָׁמָּה וַיִּשְׁתַּי כְּלָתֶיהָ עִמָּה וַתִּלְכְּנָה בְּדֶרֶךְ לְשׁוּב אֶל-אֶרֶץ יְהוּדָה:

רס"י ותלא מן המקום. למה נאמר הרי כבר נאמר ותשב משדה מואב ומהיכן תשוב אם לא תלא מן המקום שהיתה שם חלל מגיד שיציאת לדיק מן המקום ניכרת ועושה רושם פנה זיוה פנה הדרה פנה שצחה של עיר וכן (בראשית כה) וילא יעקב מבאר שבע : (רס"י)

ג וַתֹּאמֶר נְעָמִי לְשִׁתֵּי כְלָתֶיהָ לְכַנְּנָה שְׂבָנָה אִשָּׁה לְבַיִת אִמָּה (יעשה) יַעֲשֵׂ יְהוָה עִמָּכֶם זֹסֵד כְּאֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם עִם-הַבָּוִתִּים וְעַמֵּי: **ג** יִתֵּן יְהוָה לָכֶם וּבְמִצְאֵן בְּנוֹזָה אִשָּׁה בֵּית אִישָׁה וַתִּשָּׂאנָה קוֹכָן וַתְּכַפֶּינָה: **ג** וַתֹּאמְרָנָה-לָּהּ כִּי-

אתָּךְ וְשׁוֹב לְעַמּוֹךָ: [יא](#) וְתֹאמַר זְעַמְלֵי שְׂבָנָה בְּנֹתַי לָמָּה תִּלְכְּנָה
עַמְּי הָעוֹד—לִי בָּנִים בְּיַמֵּי וְהָיוּ לָכֶם לְאֲנָשִׁים: [יב](#) שְׂבָנָה בְּנֹתַי
לָכֵן כִּי זָקַנְתִּי מִהָיוֹת לְאִישׁ כִּי אֲמַרְתִּי יֵשׁ—לִי תִקְוָה גַם הָיִיתִי
הַלֵּילָה לְאִישׁ וְגַם יִלְדֵתִי בָּנִים:

רס"י כי זקנתי מהיות לאיש. שאנשא לו ואוליד בנים ותנשאו להם שאינם
אסורים לכם ואינכם אסורים להם משום אשת אחיו שלא היה בעולמו
שאינה זקוקה ליצם לפי שלא היו למחלון וכליון קדושין בהן שנכריות היו
ולא נתגיירו ועכשיו הן באות להתגייר כמו שנאמר כי אתך נשוב לעמד
מעתה נהיה לעם אחד : כי אמרתי יש לו תקוה. כי אפילו אמר לי לבי
יש לי תקוה לינשא עוד וללדת בנים : וגם הייתי הלילה לאיש. ויותר מכן
אפילו הריתי הלילה זכרים : וגם ילדתי בנים. או אפילו כבר ילדתי בנים
:

[יג](#) הִלָּהֵן | תִּשְׁבְּרָנָה עַד אֲשֶׁר יִגְדְּלוּ הַלָּהֵן תִּעֲלֶנָּה לְבִלְתִּי
הָיוֹת לְאִישׁ אֶל בְּנֹתַי כִּי—בַּר—לִי מֵאֵד מִכֶּם כִּי—יֵצְאָה בִּי יָד—
יְהוָה:

רס"י הלהן תשברנה. בתמיה שמא להם תכפנה עד אשר יגדלו לשון
(תהלים קמו) שזרו על ה' אלהיו : תעגנה. לשון אסור כלל כמו עג עוגה
ועמד בתוכה ויש פותרין לשון עיגון ולא יתכן שאם כן היה לו לינקד הנו"ן
דגש או לכתוב שני נוני"ן : כי יראה בי יד ה'. אמר רבי לוי כל מקום
שנאמר יד ה' מכת דבר היא ובנין אב לכולם (שמות ט) הנה יד ה' הויה :
(רס"י)

[יד](#) וְתִשְׁנָה קוֹלְךָ וְתִבְכִּינָה עוֹד וְתִשְׁקַ עֲרֹפֶה לְזַמּוֹתָה וְרוֹת
הַבִּקָּה בָּהֶ: [טו](#) וְתֹאמַר הִנֵּה עָשָׂה יְבִמְתְּךָ אֶל—עַמָּה וְאֶל—
אֶלְהֵיהָ שׁוֹבֵי אֲזוּרֵי יְבִמְתְּךָ:

רס"י הנה שבה יבמתך. זה טעמו למעלה תחת הש"ן לפי שהוא לשון

עבר (אסתר ב) וצדקה היא שבה טעמו למטה צדי"ת לפי שהוא לשון הווה
וכן כל כיוצא בהם : (כ"ט)

[טז] וְתֹאמַר רוּת אֶל-תַּפְּעֵי-בִי לְעֹזֶבֶךָ לָשׁוּב מֵאֲזוּרֶיךָ כִּי
אֶל-אֱשֶׁר תֵּלְכִי אֲלֶיךָ וּבְאֱשֶׁר תִּלְיֵנִי אֲלִין עִמָּךָ עַבְדִּי וְאֵלֶיךָ
אֲלֶהֱי:

כ"י אל תפגע בי. אל תפצרי בי : כי אל אשר תלכי אלך. מכאן אמרו
רבתינו ז"ל גר שצא להתגייר מודיעים לו מקצת עונשים שאם צא לחזור
בו יחזור שמתוך דברים של רות אתה למד שאמרה לה נעמי אסור לנו
לצאת חוץ לתחום בשבת א"ל באשר תלכי אלך, אסור לנו להתייחד נקבה
עם זכר שאינה אישה אמרה לה באשר תליני אליו, עמנו מוזדלים משאר
עמים בשם מאות ושלש עשרה מאות עמד עמי, אסור לנו ע"א אלהיך
אלהי, ארבע מיתות נמסרו לבית דין באשר תמותי אמות, שני קברים
נמסרו לבית דין אחד לנסקליו ונשרפיו ואחד לנהרגיו ונחנקין אמרה לה
ואם אקבר :

[יז] בְּאֱשֶׁר תָּבוֹתִי אֲבוֹת וְשֵׁם אֶקְבֵּר כִּי יַעֲשֶׂה יְהוָה לִי וְכִּי
יֹסִיף כִּי הַבְּיֹתָ הַפְּרִיד בִּינִי וּבִינָךְ:

כ"י כה יעשה ה' לי. כאשר התחיל להרע שיצאה בי ידו להמית אישי
ולירד מנכסי : וכה יוסיף. אם יפריד ביני וביניך כי אם המות : (כ"ט)

[יח] וְתֵרָא כִּי-מִתְאַמְנָת הִיא לְלַכֵּת אֶתְּךָ וְתִזְוָל לְדַבֵּר
אֲלֶיךָ:

כ"י ותחדל לדבר אליה. מכאן אמרו אין מרבין עליו ואין מדקדקין עליו
:

[יט] וַתִּלְכְּדָה שְׂתִיָּהֶם עַד-בְּאֵנָה בַּיַּת לָזוּם וַיְהִי כְּבֹאֲנָה בַּיַּת לָזוּם וַתֵּהֶם כָּל-הָעִיר עֲלֵיהֶן וַתֹּאמְרָה הַזֹּאת זְעָמִי:

רש"י ותלכנה שתיהם. אמר רבי חזקוני כמה חזיזים הגרים לפני הקב"ה כיון שנתנה דעתה להתגויר השואה אותה הכתוב לנעמי : ותהם כל העיר. נעשית הומיה כל העיר כולם נתקצרו לקבור אשתו של זועז שמתה זו זיוס : הזאת נעמי. ה"א נקודה חטף מפני שהיא בתמיה הזאת נעמי שרגילה ללכת בצבים ובפרדים חזיתם מה עלתה לה על אשר ילאתה לחולה לארץ : (רש"י)

[כ] וַתֹּאמֶר אֶל־תִּקְרְאֵנָה לִי זְעָמִי קְרָאןָּ לִי מֵרָא כִּי-הַבַּר שְׂדֵי לִי מֵאֹד: **[כא]** אֲנִי מִלֵּאָה הִלְכֹתִי וְרִיקָם הַשְּׂדֵי בְנֵי יְהוָה לָמָּה תִקְרְאֵנָה לִי זְעָמִי וַיְהוֶה עֲנָה בִּי וְשְׂדֵי הִרְעָ לִי:

רש"י מלכה הלכתי. זעזר וזנים, ד"א שהיתה מעוברת : ענה בי. העיד עלי שהרשעתי לפניו, ד"א ענה בי מדת הדין כמו וענה גאון ישראל : (רש"י)

[כב] וַתֵּשֶׁב זְעָמִי וְרוּת הַבְּמוֹאָבִיָּה כִּכְתָּה עֲמֹה הַשְּׂבָה מִשְׂדֵי בְּמוֹאָב וַהֲמָה בָּאוּ בַּיַּת לָזוּם בְּתוֹזְלוֹת קְצִיר שְׁעָרִים:

רש"י בתחלת קציר שעורים. בקצירת העומר הכתוב מדבר : (רש"י)

רות פרק-ב

[א] וּלְזַעְמִי (במידע) בּוֹדְעָ לְאִישָׁה אִישׁ גְּבוּר וְזִיל מִבְּשִׁפּוֹזוֹת אֶל־מִכָּךְ וְשָׁמוּ בְעֹז:

רס"י מודע. קרוב בן אחיו של אלימלך היה אמרו רבותינו ז"ל אלימלך ושלמון אבי זועז ופלוני אלמוני הגואל ואבי נעמי כולם בני נחשון בן עמינדב היו ולא הועילו להם זכות אבותם בלאתם מהארץ לחוזה לארץ : (רס"י)

ב וְתֹאמַר רֹוֹת הַבְּנוֹאֲבִיָּה אֶל-נְעָמִי אֶלְכָה-נָּא הַשָּׂדֶה וְאֶלְקָטָה בְּשִׂבְלִים אֲזֹר אֲשֶׁר אִמְצָא-נָּוּן בְּעֵינָיו וְתֹאמַר לָהּ לְכִי בְּתִי :

רס"י אלכה נא השדה. לאחד משדות אנשי העיר אחרי אחד מהם אשר אמלא חן בעיניו שלא יגער בי : ואלקטה בשבלים אחר אשר אמלא חן בעיניו. אחר מי אשר אמלא חן בעיניו : (רס"י)

ג וְתִלְךָ וְתִבּוֹא וְתִלְקָט בַּשָּׂדֶה אֲזֹרִי הַקְּצָרִים וַיִּקֶּר מִקְרָהּ וְזִלְקַת הַשָּׂדֶה לְבַעַז אֲשֶׁר בּוֹמִשְׁפּוֹזֹת אֶלִימֶלֶךְ :

רס"י ותבא ותלקט בשדה. מנינו במדרש רות עד לא אזלת אתת שהיא אומר ותבא ואחר ותלקט אלא שהיתה מסמנת הדרכים קודם שנקנסה לשדה והלכה וצאה וחזרה לעיר כדי לעשות סימנים וליונים שלא תטעה בשבילין ותדע לשוב : ויקר מקרה לרא בחלקת השדה אשר לזועז : (רס"י)

ד וְהִנֵּה-בָּעַז בָּא מִבֵּית לָזָוּם וַיֹּאמֶר לְקוֹצְרִים יְהוָה עִמָּכֶם וַיֹּאמְרוּ לוֹ יְבָרְכֶךָ יְהוָה : **ה** וַיֹּאמֶר בָּעַז לְנַעֲרָו הַנָּעִב עַל-הַקּוֹצְרִים לְמִי הַנְּעֶרָה הַזֹּאת :

רס"י למי הנערה הזאת. וכי דרכו של זועז לשאול בנשים אלא דברי נניעות וחכמה ראה בה שתי שבלים לקטה שלשה אינה לקטה והיתה מלקטת עומדות מעומד ושוכבות מיושב כדי שלא תשחה : (רס"י)

יג וַיַּעַן הַזָּעֵר הַנִּצֵּב עַל-הַקּוֹצְרִים וַיֹּאמֶר זַעֲרָה מוֹאֲבִיָּה הִיא
הַשְּׂבָה עִם-זַעֲמִי מִשְׂרָה מוֹאֲבִי:

רש"י הזדה עם נעמי. הטעם למעלה תחת השי"ן לפי שהוא לשון עבר
ואינה לשון פועלת : (רש"י)

יד וַתֹּאמֶר אֶלְקָטָה-נָא וְאֶסְפְּתִי בַּעֲמֹרִים אֲזוּרֵי הַקּוֹצְרִים
וַתָּבֹא וַתַּעֲמֹד בְּמֵאֵז הַבְּקָר וְעַד-עֶתָּה זֹה שְׂבָתָהּ הַבַּיִת מִעַתָּה:

רש"י ותאמר. כלזה : אלקטה נא. לקט השבלים : ואספתי בעמרים.
שכחה של עמרים : (רש"י)

טו וַיֹּאמֶר בְּעֹז אֶל-רוֹת הַלֹּא שְׂמַעְתָּ בֵּיתִי אֶל-תִּלְכִּי לְלֶקֶט
בְּשָׂדֶה אֲזוּר וְגַם לֹא תַעֲבוּרִי בַיּוֹם וְכֹה תִדְבָּקִין עִם-זַעֲרָתִי:
טז עֵינֶיךָ בְּשָׂדֶה אֲשֶׁר-יִקְצְרוּן וְהִלַּכְתָּ אֲזוּרֵיהֶן הַלֹּא צִוִּיתִי
אֶת-הַזָּעֲרִים לְבִלְתִּי זָגְגֶךָ וְצִמְתָּ וְהִלַּכְתָּ אֶל-הַכִּלִּים וְשִׁתִּית
בְּמֵאֵז יִשְׂאֲבוֹן הַזָּעֲרִים:

רש"י ואמית והלכת אל הכלים. ואם תאמאי אל תכלמי מלכת ולקחת
מכלי המים אשר ישאבון הנערים : (רש"י)

יז וַתִּפֹּל עַל-פָּנֶיהָ וַתִּשְׁתַּחֲוֶה אֶרְצָה וַתֹּאמֶר אֱלֹהֵי מוֹדִיעַ מִצְּאֹתַי
זֶז בְּעֵינֶיךָ לְהַכִּירָנִי וְאֶנְכִּי זָכַרְתִּיהָ: **יח** וַיַּעַן בְּעֹז וַיֹּאמֶר לָהּ הַגֹּד
הַגֹּד לִי כָל אֲשֶׁר-עָשִׂיתָ אֶת-זִמְמוֹתֶיךָ אֲזוּרֵי מוֹת אִישׁךָ וַתַּעֲזֹבֵנִי
אֲבִיךָ וְאִמֶּךָ וְאֶרֶץ מוֹלְדֹתֶךָ וַתִּלְכִּי אֶל-עַם אֲשֶׁר לֹא-יָדַעְתָּ
תְּמוּל שְׂלֵעוֹם: **יט** יִשְׁלַם יְהוָה פְּעֻלָּךָ וַתִּהְיֶי מִשְׂפָּרְתֶךָ שְׂלֵמָה
מִעַם יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר-בָּאת לְזוֹסוֹת תַּנּוֹת-כְּנַפְיוֹ:

[יג] וַתֹּאמֶר אֲמִצָּא-זֶן בְּעֵינַי אֲדֹנָי כִּי זִזְמוּתָנִי וְכִי דַבַּרְתָּ עָלַי-
לֵב שִׁפּוֹזֹתֶךָ וְאַנְכִּי לֹא אֱהִיָּה כְּאֲזֹת שִׁפּוֹזֹתֶיךָ:

רש"י לֹא אֱהִיָּה כְּאֲזֹת שִׁפּוֹזֹתֶיךָ. חֲסִידֵי חֲסִידֵי מִן הַשִּׁפּוֹזֹתֶיךָ שֶׁלְּךָ :
(רש"י)

[יד] וַיֹּאמֶר לָהּ בְּעֹז לֶעֶז הָאֲכָל גְּשִׁי הֵלֶם וְאֲכָלְתְּ מִן-הַלֶּחֶם
וְטַבְּלֶת פֶּתֶךָ בְּזִמְזִיךְ וְתִשָּׁב מִצָּד הַקּוֹצִיִּים וַיִּצְבֹּט-לָהּ קָלִי
וְתֹאכְלֵךְ וְתִשָּׁבַע

רש"י וְטַבְּלֶת פֶּתֶךָ בְּזִמְזִיךְ. מִכֹּחַ שֶׁחֹמֶז יִפֶּה לְשָׂרָב : וַיִּצְבֹּט לָהּ קָלִי.
וַיִּשָּׁט לָהּ וַחֲסִידֵי לֹא דִמְיוֹן בְּמִקְרָא אֲלֹא בְּלֶשׁוֹן מִשְׁנֵה אַחֲרָיִים וְתוֹךְ וּבֵית
הַלְּבָבִית :
(רש"י)

[טו] וַתִּקֶּם לְלֶקֶט וַיִּצֹ בְּעֹז אֶת-גְּעָרָיו לְאִמּוֹר גָּם בֵּין הַעֲמֹרִים
תִּלְקָט וְלֹא תִכְלִימוּהָ: **[טז]** וְגַם שָׂל-תִּשְׁלוּ לָהּ מִן-הַצִּבְּתִים
וְעֹבְבֵתֵם וְלֶקֶטָה וְלֹא תִגְעָרוּ-בָּהּ:

רש"י וְגַם שָׂל תִּשְׁלוּ. שָׂחַ תִּשְׁכַּחוּ עָשׂוּ עֲלֵמִיכֶם כְּאִילוֹ אַחַס שׁוֹכְחִים
תִּרְגֹּם כָּל שְׂגָה שְׁלֹתָא וְכֵן עַל הַשָּׁל, דְּבַר אַחַר לֶשׁוֹן כִּי יִשָּׁל זִיתָךְ : לְבָבִים.
עֲמָרִים קִטְנִים יִשׁ דּוֹגְמָתוֹ בְּלֶשׁוֹן מִשְׁנֵה מֵלֶאן לְבָבִים אוֹ כְּרִיכּוֹת : (רש"י)

[יז] וַתִּלְקָט בַּשָּׂדֶה עַד-הָעֶרֶב וַתִּזְבֹּט אֶת אֲשֶׁר-לֶקֶטָה וַיְהִי
כְּאִיפָה שְׂעָרִים: **[יח]** וַתִּשָּׂא וַתִּבּוֹא הָעִיר וַתִּרְא זִמְזוּתָהּ אֶת
אֲשֶׁר-לֶקֶטָה וַתּוֹצֵא וַתִּתֵּן-לָהּ אֶת אֲשֶׁר-הוֹתֶרָה בְּשִׁבְעָה:
[יט] וַתֹּאמֶר לָהּ זִמְזוּתָהּ אִיפָה לֶקֶטָת הַיּוֹם וְאַנָּה עֹשִׂית יְהִי
בְּכִיךָ בָּרוּךְ וַתִּגַּד לְזִמְזוּתָהּ אֶת אֲשֶׁר-עָשִׂתָה עִמּוֹ וַתֹּאמֶר
יְיָ הָאֵישׁ אֲשֶׁר עָשִׂיתִי עִמּוֹ הַיּוֹם בְּעֹז:

רס"י יהי מכירך צרוך. בעל הסדה שנסא ונתן לך פנים ללקט צסדהו :
(רס"י)

כ] ונתאמר זעמי לכקתה ברוך הוא ליהזה אשר לא-עזב
זסדו את-הזזיים ואת-הימתים ונתאמר לה זעמי קרוב קנו
האיש בואלנו הוא:

רס"י את החיים ואת המתים. שזן ומפרנס את החיים ונטפל בצורכי
המתים :
(רס"י)

כא] ונתאמר רות הבואבגיה גם | כי-אמר אלי עם-הזערים
אשר-לי תדבקין עד אם-כלו את כל-הקציר אשר-לי:
כב] ונתאמר זעמי אל-רות כקתה טוב בתי כי תצאי עם-
זערותי וכלא יפגעו-בך בשדה אזור: [כג] ותדבק בזערוות בעז
ללקט עד-כלות קציר-השערים וקציר הזזטים ותשב את-
זבמותה:

רות פרק-ג

א] ונתאמר לה זעמי זבמותה בתי הלא אבקש-לך מזון אשר
ייטב-לך: [ב] ועתה הלא בעז מדעתנו אשר היית את-
זערותי הנה-הוא זרה את-זרן השערים הלילה:

רס"י מדעתנו. קרובינו : הנה הוא זרה. המוז וונטו"ר צלע"ז : הלילה.
שהיה הדור פרוץ צגנצה וגזל והיה ישן צגורנו לשמור גורנו : (רס"י)

ג] ורוצת | וסכת ושמת (שמלתך) שמלתך עליך (וירדתי)
וירדת הגרן אל-תודעי לאיש עד כלתו לאכל ולשקות:

רס"י ורחלתי. מטנוף ע"ז שלך : וסכתי. אלו מכות : וסמת שמלותיך. בגדים של שבת : וירדת הגורן. וירדתי כתיב זכותי תרד עמד : אל תודעי לאיש. לבועז :

דז ויהי בשכבו וידעת את-המקום אשר ישכב-שם ובאת וגלית מרגלותיו (ושכבתי) ושכבת והוא ימיד לך את אשר תעשין: **הח** ותאמר אליה כל אשר-תאמרי אלי אעשה: **זו** ותרד הגורן ותעש ככל אשר-צויתה וזמותה:

רס"י ותרד הגורן ותעש. היא אמרה לה ורחלתי וסכתי וסמת שמלותיך עליך ואחר כך וירדת הגורן והיא לא עשתה כן אלא אמרה אם ארד כשאתי מקוסטת הפוגע בי והרואה אותי יאמר שאני זונה לפיכך ירדה בתחלה הגורן ואחר כך קסטה את עצמה כאשר אותה חמותה : (רס"י)

זח ויאכל בעז וישת וייטב לבו ויבא לשכב בקצה הערמה ותבא בלט ותגל מרגלותיו ותשכב:

רס"י וייטב לבו. עסק בתורה : ותבא בלט. בנחת : (רס"י)

חט ויהי ביוצי הלילה ויזרד האיש וילפת והגה אשה שכבת מרגלותיו:

רס"י ויחד האיש. כסבור שד הוא ובהקש לזעוק והיא אחזתו ולפפתו בזרועותיה : וילפת. ואחז כמו (סופטים טז) וילפת שמסון : והנה אשה. נתן ידו על ראשה והכיר שהיא אשה : (רס"י)

טו ויאמר מי-את ותאמר אנכי רות אמתך ופרשת כנפך על-אמתך כי גאל אתה:

רס"י ופרשת כנפך. כנף בגדך לכסותי בטליתך והוא לשון נישואין : כי גואל אתה. לגאול נחלת אישי כמו שנאמר (ויקרא כה) זא גואלו הקרוב אליו וגואל וגומר וחמותי ואני כריכות למכור נחלתנו ועתה עליך לקנות קנה גם אותי עמה שיזכר שם המת על נחלתו כשאזכר על השדה יאמרו זאת אשת מחלון : (רס"י)

יז ויאמר ברוכה את ליהוה בתי היטבת זוסתך האזורון מן-הראשון לבלתי-לקח אזורי הבזורים אם-הל ואם-עשיר:

רס"י מן הראשון. אשך עשית עם חמותך : (רס"י)

יא ועתה בתי אל-תיראי כל אשר-תאמרי אעשה-לך כי יודע כל-שער עמי כי אשת זיל את: **יב** ועתה כי אמנם כי (אם) גאל אנכי וגם יש גאל קרוב במנני:

רס"י ועתה כי אמנם. אם כתיב ולא קרי כלומר משמע ספק ודאי יש גואל קרוב ממנו, (ס"א אם משמע ספק והוא ודאי), אמר רבי יהושע בן לוי שלמון ואליםלך וטוב אחים היו ומהו אשר לאחינו לאליםלך לעולם קורא אדם את דודו אחיו כענין שנאמר (בראשית יד) וישמע אברם כי נשבה אחיו והלא אברהם דודו היה כך היה בועז לאליםלך בן אחיו קרובו של מחלון אבל טוב היה קרוב יותר : קרוב ממני. שהוא אח ואני בן אח : (רס"י)

יג ליני | הלילה והיה בבקר אם-יגאלך טוב יגאל ואם-לא יזופץ לגאלך וגאלתך אנכי זוי-יהוה שכבי עד-הבקר:

רס"י ליני הלילה. ליני בלא איש : חי ה'. אמרה לו בדברים אתה מוסיאני קפץ ונסצע לה שאינה מוסיאה בדברים ויש מרבותינו אמרו ליארו נסצע שהיה יארו מקטרגו אתה פנוי והיא פנויה זא עליה ונסצע שלא יזא עליה

[יד] ותשכב (מרגלותו) מרגלותיו עד-הבקר ותקם (בטרם) בטרם יכיר איש את-רעהו ויאמר אל-יודע כי-באה האשה הגרון:

כס"י ויאמר אל יודע. מוסב על ותקם בטרם יכיר הוא זרז לקום כי אמר בלבו אין כזודי שודע כי באה האשה הגרון : (כס"י)

[טו] ויאמר ה'בי המטפנות אשר-עליך ואווי-בה ותאווי בה וימד יש-שערים וישת עליה ויבא העיר:

כס"י שש שעורים. אי אפשר לומר שש סאין שאין דרכה של אשה לשאת כמשאוי זה אלא שש שעורים ממש ורמז לה שעתיד ללאת ממנה בן שמתברך בשש ברכות רוח חכמה וזינה ענה וגבורה רוח דעת ויראת ה' : (כס"י)

[טז] ותבוא אל-זמותה ותאמר מי-את בתי ותגד-לה את כל-אשר עשה-לה האיש: **[יז]** ותאמר יש-השערים האלה גתן לי כי אמר אלי אל-תבואי ריקם אל-זמותך: **[יח]** ותאמר ע'בי בתי עד אשר תדעין איך יפל דבר כי לא ישקט האיש כי-אם-פלה הדבר היום:

כס"י כי אם כלה. האיש את הדבר היום : (כס"י)

יא וּבִעֵז עָלָה הַשֵּׁעַר וַיֵּשֶׁב שָׁם וְהָיָה הַגָּאֵל עֵבֶר אֲשֶׁר דָּבַר-בְּעֵז וַיֹּאמֶר סוּרָה שְׂבָה-פֹה פְּלָנִי אֶלְמָנִי וַיִּסַּר וַיֵּשֶׁב:

רש"י פלני אלמני. ולא נכתב שמו לפי שלא חזה לגאול : פלני אלמני. מתורגם בנביאים (שמואל א' כא) כסי וטמיר : פלני. מכוסה ונעלם לשון (דברים יז) כי יפלא (בראשית יח) היפלא מה' דבר : אלמני. אלמון מזלי סם, (ס"א אלמוני שהיה אלמן מד"ת שהיה לו לדרוש עמוני ולא עמונית מואבי ולא מואבית והוא אמר פן אשחית את נחלתי) : (רש"י)

יב וַיִּקְוֹז עֵשְׂרָה אֲנָשִׁים מִן־קְנֵי הָעִיר וַיֹּאמֶר שְׁבוּ-פֹה וַיֵּשְׁבוּ:
יג וַיֹּאמֶר לְגֵאֵל זֹלָתְךָ הַשְּׂדֵה אֲשֶׁר לְאֶזְוִינֹו לְאֶלְיִמְלֶךְ מִכְרָה זַעֲמִי הַשְּׂבָה מִשְׂדֵה מוֹאָב: **יד** וְאֲנִי אֲבִרְתִּי אֶגְלָה אֶזְנְךָ לְאִמּוֹר קְנֵה יְגֵד הַיֵּשְׁבִים וַיִּגְדֹּר וְקָנִי עָמִי אִם-תִּגְאֹל גְּאֹל וְאִם-לֹא יִגְאֹל הַגִּידָה לִּי (וַאֲדַע) וְאֲדַעָה כִּי אֵין זֹלָתְךָ לְגֵאֹל וְאֲנִי אֶזְוִיךָ וַיֹּאמֶר אֲנִי אֶגְאֹל:

רש"י ואלדעה כי אין זולתך. קרוב לגאול : (רש"י)

יה וַיֹּאמֶר בְּעֵז בְּיוֹם-קְנֹוֹתֶךָ הַשְּׂדֵה מִיַּד זַעֲמִי וּמֵאֵת רֹות הַמוֹאָבִיָּה אֲשֶׁת-הַיָּמֹת (קְנִיתִי) קְנִיתָה לְהַקִּים שָׁם-הַיָּמֹת עַל-זֹזְלָתוֹ:

רש"י ומאת רות המואבית. אתה כריך לקנות והיא אינה מתרצה ללא אם **ז** תשאנה : (רש"י)

יז וַיֹּאמֶר הַגָּאֵל לֹא אוֹכַל (לְגֵאֹל)-לְגֵאֵל-לִי פֶן-אֶשְׁזָוִית אֶת-

נְזַזְלֹתֵי גֹאֵל-לְךָ אֶת־הָאֶלֶּה כִּי לֹא-אוּכַל לְגֹאֵל:

רס"י פן אשחית את נחלתי. זרעי כמו (תהלים קכז) נחלת ה' בניס לתת פגם בזרעי שנאמר (דברים כג) לא יבא עמוני ומואבי וטעה בעמוני ולא עמונית (רס"י) :

יז וזאת לפנים בְּיִשְׂרָאֵל עַל-הַגְּאוּלָּה וְעַל-הַתְּמוּרָה לְקָיִם כָּל-דְּבָר שְׂכָף אִישׁ נִעְלָו וְנָתַן לְרַעְהוּ וְזֹאת הַתְּעוּדָה בְּיִשְׂרָאֵל:

רס"י על הגאולה. זו מכירה : תמורה. זו חליפין : שסף איש נעלו. זהו קניין כמו שאנו קונין בסודר במקום נעל, ורבותינו ז"ל נחלקו בדבר מי נתן למי יש אומרים קונין בכליו של קונה וזועז נתן לגואל ויש אומרים קונין בכליו של מקנה וגואל נתן לזועז : וזאת התעודה בישראל. משפט העדות (רס"י) :

יח ויאמר הגאול לבעז קנה-לך וישסף נעלו: **יט** ויאמר בעז ליהקים וכל-העם עדים אתם היום כי קניתלי את-כל-אשר לאליבמך ואת כל-אשר לכליון ומזולון מיד נעמי: **כ** וגם את-רות המאביה אשת מזולון קניתתי לי לאשה להקים שם-הבית על-נזולתו ולא-יכרת שם-הבית מעם אוןיו ובשער במקומו עדים אתם היום:

רס"י להקים שם המת על נחלתו. מתוך שאשתו יוראה וזאה בנחלה ומכנסת ומוליאה אומרים זאת היתה אשת מחלון שמו נזכר עליה : (רס"י)

כא ויאמרו כל-העם אשר-בשער והיהקים עדים יתן יהוה את-האשה הבאה אל-ביתך כרזול וכלאה אשר בגו

שְׁתִּייהֶם אֶת-בַּיִת יִשְׂרָאֵל וְעֵשֶׂה-זֵוִיל בְּאַפְרֹתָהּ וּקְרָא-שֵׁם
בְּבַיִת

רס"י כרחל וכלאה. אף על פי שהיו משצט יהודה ומצני ללא מודים הם
על רחל שהיתה עיקרה של בית והקדימו רחל ללאה : וקרא שם. כלומר
יגדל שמו : (רס"י)

יב ויהי ביתך בבית פֶּרֶץ אֲשֶׁר-יִלְדָה תִּמְרָה לַיהוּדָה מִן-הַזֶּרַע
אֲשֶׁר יִתֵּן יְהוָה לְךָ מִן-הַנְּעֻרָה הַזֹּאת:

רס"י כבית פרץ. שילחנו ממנו : (רס"י)

יג ויקוּזוּ בְּעֵינֵי אֶת-רוּת וְתֵהִי-לוֹ לְאִשָּׁה וַיָּבֵא אֶלֶיהָ וַיִּתֵּן יְהוָה
לָהּ הַרְיוֹן וַתֵּלֶד בֶּן: **יד** וַתֹּאמְרֶנָּה הַנְּשִׁים אֶל-נְעָמִי בְּרוּךְ יְהוָה
אֲשֶׁר לֹא הִשְׁבִּית לָךְ גֵּאֵל הַיּוֹם וַיִּקְרָא שְׁמוֹ בְּיִשְׂרָאֵל:
טו וְהָיָה לְךָ לְבִישִׁים נְפוֹשׁ וּלְכֹלְכָל אֶת-שִׁיבְתָךְ כִּי כִלְתָךְ
אֲשֶׁר-אַהַבְתָּךְ יִלְדֶתוּ אֲשֶׁר-הִיא טוֹבָה לְךָ מִשְׁבֻּעָה בָּנִים:
טז וַתִּקְוֹז נְעָמִי אֶת-הַיֶּלֶד וַתִּשְׁתַּחֲוֶהוּ בְּזוּיָקָה וְתֵהִי-לוֹ לְאַמְנָת:
יז וַתִּקְרָא אֵנָה לוֹ הַשְׁכָּנֹת שֵׁם לְאִמּוֹ יֶלֶד-בֶּן לְנְעָמִי וַתִּקְרָא אֵנָה
שְׁמוֹ עוֹבֵד הוּא אָבִי-יִשִׁי אָבִי דָּוִד: **יח** וְאֵלֶּה תוֹלְדוֹת פְּרֶץ
פְּרֶץ הוֹלִיד אֶת-זוֹצְרוֹן: **יט** וְזוֹצְרוֹן הוֹלִיד אֶת-רָם וְרָם הוֹלִיד
אֶת-עַבְדֵינָדָב:

רס"י ואלה תולדות פרץ. לפי שייחס את דוד על שמה של רות המואביה
חזר ויחסו על שם יהודה : חסלת מגלת רות : (רס"י)

כ ועבדינָדָב הוֹלִיד אֶת-זוֹזְשׁוֹן וְזוֹזְשׁוֹן הוֹלִיד אֶת-שְׁלֹמֹה:

[כא](#) וְשִׁלְמוֹן הוֹלִיד אֶת-בָּעֹז וּבְעֹז הוֹלִיד אֶת-עֹבֵד: [כב](#) וְעֵבֶד
הוֹלִיד אֶת-יִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל הוֹלִיד אֶת-דָּוִד: (פפ)